

4. Euroasijské jazyky

8/3/06

1. Genealogická klasifikace: ETHNOLOGUE

- a) genealogické skupiny zastoupené pouze v Euroasii (21)

aa) větší rodiny

Indo-European indoevropské (449)

Dravidian dravidské (73)

Uralic uralské (39) – poněkud kontroverzní

Altaic altajské (66) – kontroverzní

1. turkické
2. mongolské
3. tunguzsko-mandžuské

North Caucasian severokavkazské (34) – kontroverzní

1. abcházsko-čerkezské (sz.-kavkazské)
2. nachsko-dagestánské (sv.-kavkazské)

Sino-Tibetan sinotibetské (403)

Tai-Kadai tajsko-kadajské (76) – pův. k sinotibetským

Hmong-Mien = *Miao-Yao* hmong-mienské (35) – pův. k sinotibetským

Austro-Asiatic austroasijské (169)

ab) menší rodiny a izoláty

Andamanese andamanské (13) – kontroverzní

Ainu AINŠTINA (1) – někdy k tzv. paleoasijským

Basque baskické (3)

Burushaski BURUŠTINA (1)

Chukotko-Kamchatkan čukotsko-kamčatské (5) – k tzv. paleoasijským

Gilyak GILJAČTINA/NIVCHŠTINA (1) – k tzv. paleoasijským

Japanese japonské (12)

Kartvelian kartvelské (5)

Korean KOREJŠTINA (1)

Nihali NIHALŠTINA (1)

Yeniseian jenisejské (2) – k tzv. paleoasijským

Yukhagir jukagirské (2) – k tzv. paleoasijským

- b) genealogické skupiny zastoupené i mimo Euroasii (3)

Afro-Asiatic afroasijské (53/375) → „Africké jazyky“

1/26 berberské [Izrael]

52/77 semitské

19/19 aramejské [Turecko, Sýrie, Irák, Írán aj.]

24/35 arabské, vč. ARABŠTINY

3/3 kanánské, vč. HEBREJŠTINY [zvl. Izrael]

6/6 jihoarabské [Arabský poloostrov]

Austronesian austronéské (28/1268) → „Austronéské jazyky“

20/20 „formoské“ [Tchajwan]

9/10 čamské [Thajsko, Kambodža, Vietnam, Čína]

8/46 malajské *Malayan* [kont. Malajsie, Singapur, Thajsko]

4/4 aboridžinské

2/6 paramalajské

2/36 „lokální“ malajské, vč. MALAJŠTINY

Eskimo-Aleut eskymácko-aleutské (2/11) → „Severoamerické jazyky“

1/1 aleutština [Rusko]

3/3 sibiřsko-jupické [Rusko]

- c) kontaktní jazyky = pidžiny a kreoly: např. *Baba Malay* ← malajština + hokkienská čínština [kont. Malajsie, Singapur]; *Korlai Portuguese* ← portugalština + marátština [Indie: Maharashtra]; *Macanese* ← portugalština + čínština [Macao, Hongkong aj.]; *Naga Assamese* ← asámština + nagaské jazyky [Indie: Nagaland]; *Sri Lankan Malay* ← malajština + tamilština [Sri Lanka]; † *Tay Boi* ← francouzština + zvl. vietnamština [Vietnam]
- d) znakové jazyky: mnoho jazyků několika genealogických skupin
- e) neklasifikované jazyky: 13; některé z nich jsou tajné jazyky, jiné jsou pochybné (tzv. *ghost languages*)
- f) Ethnologue nezahrnuje vymřelé „klasické“ jazyky: vč. genealogických izolátů, jako je ETRUŠTINA, SUMERŠTINA, ELAMŠTINA apod.

2. Geolingvální diverzita: Asie

STÁT	#G	#L	IE	AF	AL	ST	AA	NC	AU	DR	TK	HM	...
Rusko	12	105	+	+	+	(+)	-	+	-	-	-	-	+7
Indie	9	428	+	(+)	(+)	+	+	-	-	+	+	-	+3
Čína	8	236	+	-	+	+	+	-	+	-	+	+	+1
Myanmar	6	109	+	-	-	+	+	-	+	-	+	+	-
Pákistán	6	72	+	+	+	+	-	-	-	+	-	-	+1
Vietnam	5	103	-	-	-	+	+	-	+	-	+	+	-
Írán	5	77	+	+	+	-	-	-	-	+	-	-	+1
Thajsko	5	74	-	-	-	+	+	-	+	-	+	+	-
Turecko	5	36	+	+	+	-	-	+	-	-	-	-	+1
Azerbajdž.	5	14	+	+	+	-	-	+	-	-	-	-	+1
Nepál	4	126	+	-	-	+	+	-	-	+	-	-	-
Laos	4	82	-	-	-	+	+	-	-	-	+	+	-
Afgánistán	4	47	+	+	+	-	-	-	-	+	-	-	-
Bangladéš	4	39	+	-	-	+	+	-	-	+	-	-	-
Izrael	4	34	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+1
Sýrie	4	16	+	+	+	-	-	+	-	-	-	-	-
Írák	4	22	+	+	+	-	-	+	-	-	-	-	-
Singapur	4	21	+	-	-	+	-	-	+	+	-	-	-
Gruzie	4	12	+	+	+	-	-	+	-	-	-	-	-
Jordánsko	4	9	+	+	+	-	-	+	-	-	-	-	-
Malajsie A	3	40	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-
Japonsko	3	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+3
Mongolsko	3	13	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-
Tádžik	3	9	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-
Sri Lanka	3	8	+	-	-	-	-	-	(+)	+	-	-	-
Kazachstán	3	7	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-
Uzbekistán	3	7	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-
Arménie	3	6	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-
Kypr	3	4	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-
Kyrgyzstán	3	3	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-
STÁT	#G	#L	IE	AF	AL	ST	AA	NC	AU	DR	TK	HM	...

#L = počet jazyků bez jazyků pozdních imigrantů

#G = počet genealogických skupin bez jazyků pozdních imigrantů, koloniálních, kontaktních, znakových a neklasifikovaných

A = asijská část

Kambodža	2	21	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-
Tchajwan	2	26	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-
Bhútán	2	24	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
Omán	2	13	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
S. A. E.	2	7	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Palestina	2	6	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Libanon	2	6	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
S. Arábie	2	5	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-
Turkmén.	2	4	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
Katar	2	3	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jemen	1	8	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bahrajn	1	3	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kuvajt	1	3	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Již. Korea	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1
Sev. Korea	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1
Maledivy	1	1	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
STÁT	#G	#L	IE	AF	AL	ST	AA	NC	AU	DR	TK	HM	...
		33		25	20	17	10	9	9	8	6	5	

3. Nostratické hypotézy

MOTTO: HLUBOKÁ NOSTRATICKÁ VODA ILLIČE-SVITYČE

gelhä wet.e-i řaqu-n kähla

jazyk čas-GEN voda-GEN stezka

„Язык – это брод через реку времени.“

řala-i palha-řla na wetä

odešlý-GEN obydli-ILL nás vede

„он ведет нас к жилищу умерших.“

řa da řa-řla řeja řälä

on ale tam-ILL přichází ne

„но туда не смочет прийти тот.“

ja-řo pele řuba wete

REL-kdo bojí.se hluboká voda

„кто боится глубокой воды.“

☞ Pedersen, Holger (1867–1953)

- dánský keltolog a indoeuropeista
- autor pův. nostratické hypotézy (1903)
- < lat. *nostras*, GEN *nostratis* „naši země“ < *noster* „náš“

nostratické I.

afroasijské
eskymácko-aleutské
indoevropské
uralské

☞ Illič-Svityč, Vladislav Markovič (1934–1966)

- sovětský (ukrajinsko-ruský) slavista
- revitalizace nostratické hypotézy, počátek zájmu sov. (rus.) lingvistů

nostratické II.

afroasijské
altajské
drávidské
indoevropské
kartvelské
uralské [pův. bez jukagirských]

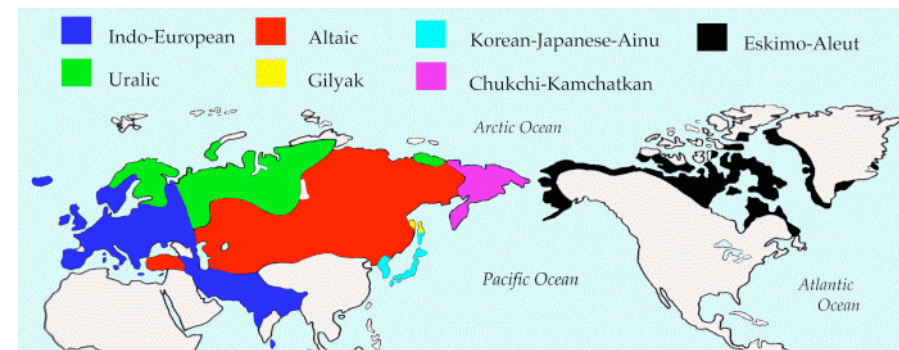
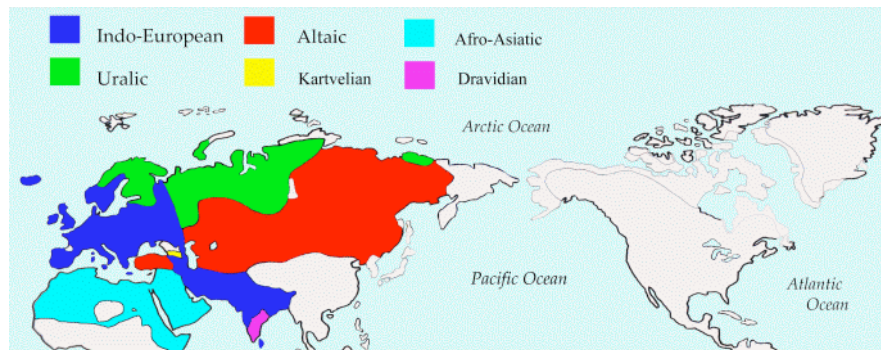
☞ Greenberg, Joseph

- americký typolog a afrikanista
- autor euroasijské hypotézy (Greenberg 2000): na rozdíl od nostratické II.
 - a) nezahrnuje afroasijské, drávidské, kartvelské
 - b) navíc zahrnuje čukotsko-kamčatské, eskymácko-aleutské [srov. nostrat. hypotézu I.], giljačtinu, korejštinu+japonské+ainštinu
 - tj. obě hypotézy sdílejí altajské, indoevropské, uralské

euroasijské

altajské
čukotsko-kamčatské
eskymácko-aleutské
†ETRUŠTINA
GILJAČTINA
indoevropské
KOREJŠTINA + japonské + AINŠTINA
uralské + jukagirské

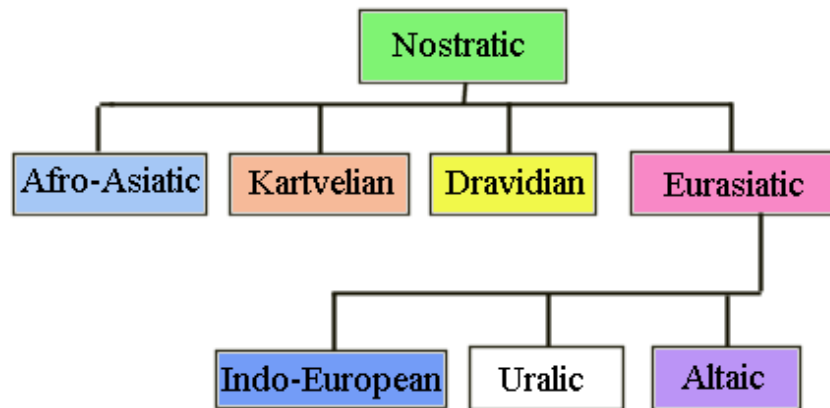
amerindské [všechny americké kromě na-dené] – nejbližší euroasijským

- ☞ Bomhard, Allan R. (1964–)
- americký indoevropaista

nostratické III.

afroasijské
elamsko-dravidské
euroasijské
altajské
indoevropské
uralské
kartvelské

- variantnost nostratických hypotéz (Wescott 1998)
<http://www.people.fas.harvard.edu/~witzel/MT-31.htm>

	IE	UR	AL	JK	KA	DR	AF	CH	EA	GI	SU	AI
Illič-Svityč	+	+	+	0	+	+	+	0	0	0	0	0
Dolgopolskyj	+	+	+	+	+	+	+	0	0	0	0	0
Starostin	+	+	+	+	+	+	0	+	+	0	0	0
Blažek	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0
Bomhard	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0
Greenberg	+	+	+	+	0	0	0	+	+	+	0	+

UR = uralské (+ jukagirské), DR = drávičské (+ elamština), JK = japonské + korejština, SU = sumeš.

- další obdobné hypotézy, např.
 - **sino-kavkazská**, příp. **dene-kavkazská**: BASKIČTINA + severokavkazské + BURUŠTINA + sinotibetské + jenisejské + na-dené (Greenberg, Starostin aj.)
 - **austrická**: austroasijské + austronéské (Schmidt 1906) + tajsko-kadajské + hmong-mienské (Benedict 1942)
 - **indopacifická**: KATSUNDA + andamanské + papuánské + tas-mánské (Greenberg aj.)

